

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/149/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117205052
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8117205052.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a z členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v spore žalobcu POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, proti žalovanému R. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. H. XXXX/X, XXX XX J., o zaplatenie 314,21 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 9Csp 59/2017-36 zo dňa 29. júna 2017, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobca n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanému sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalobu zamietá.

II. Žalobca nemá nárok na náhradu trov konania a žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznáva.“

2. Rozhodnutie právne posúdil ustanovením § 7 odsek 1, § 9 odsek 2 písm. c/, f/, j/ a k/, § 11 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“).

3. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že dňa 19.03.2013 bola medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom uzavretá zmluva o úvere, na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkovi úver v sume 500 Eur a dlžník sa zaviazal veriteľovi vrátiť túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 484 Eur, t. j. celkovo zaplatiť čiastku 984 Eur v jednej splátke. Súd prvej inštancie však vychádzal z tvrdenia žalobcu uvedeného v žalobe, a síce, že úver mal byť splácaný v splátkach vo výške 82 Eur s počtom splátok 12. Listom zo dňa 19.04.2017 (č. I. 12) požiadal súd prvej inštancie žalobcu, aby tento súdu zaslal všetky doklady a výstupy z registrov, ktorými sa overovala bonita žalovaného, zaslal prehľad platieb žalovaného s uvedením ako boli započítané a zaslal rozpis splátok úveru na istinu, úroky a poplatky. Na uvedenú výzvu reagoval žalobca podaním doručeným súdu dňa 09.05.2017, v ktorom uviedol spôsob akým overuje bonitu klienta, avšak žiadne doklady, ktoré by jeho postup preukazovali, nezaslal, a teda prvoinštančný súd konštatoval, že mu žiadne doklady týkajúce sa preverovania bonity klienta zo strany žalobcu poskytnuté neboli. Dospel k záveru, že zo zmluvy u úvere nie je zrejmé, na akej adrese predávajúceho môže spotrebiteľ uplatniť sťažnosť alebo reklamáciu, nevyplýva dĺžka jej trvania, nevyplývajú predpoklady pre výpočet RPMN. Zároveň konštatoval, že RPMN je uvedená

nesprávne, pretože pri platbe úveru v 12-tich mesačných splátkach vo výške 82 Eur je RPMN podľa internetovej kalkulačky vo výške 304,09 %. Zo zmluvy nevyplývajú ani výška, počet a termíny splatnosti splátok. Vzhľadom na absenciu uvedených náležitostí mal zato, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Uviedol, že cieľom ustanovenia § 7 ako aj § 11 odsek 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch je, že veriteľ je pri posúdení úverovej schopnosti klienta povinný brať na zreteľ ako existujúcu situáciu klienta, najmä jeho príjmy a výdavky, tak i skutočnosti, ktoré možno na základe informácií dostupných pred uzavretím zmluvy s vysokou mierou pravdepodobnosti očakávať. Pri získavaní relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza ako z informácií dodaných spotrebiteľom (a samozrejme ním aj preukázaných), tak z informácií, ktoré získava z iných dostupných zdrojov. Je povinnosťou veriteľa takto získané informácie zhromaždiť, vyhodnotiť ich dostatočnosť a rozhodnúť, či a ktoré informácie je nevyhnutné ďalej overovať. Súd prvej inštancie mal zato, že vyššie uvedeným spôsobom žalobca nepostupoval a aj z tohto dôvodu je poskytnutý úver bez úrokov a bez poplatkov. Vzhľadom na vyššie uvedený právny záver súdu bol žalovaný povinný vrátiť iba sumu, ktorý mu žalobca ako úver poskytol, t.j. sumu 500 Eur. Žalobca mal tiež právo na úrok z omeškania, celkovo vo výške 7,55 Eur. Keďže žalobca nad sumu 500 Eur istiny zaplatil aj čiastku 14,91 Eur, je v tejto čiastke obsiahnutý požadovaný úrok, resp. patriaci mu úrok z omeškania, preto súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol.

4. Proti rozsudku podal včas odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukázal na skutočnosť, že strany sporu sa v zmysle Všeobecných podmienok poskytnutia úveru dohodli na tom, že sa všetky ich právne vzťahy budú spravovať Obchodným zákonníkom. Zákonom požadované náležitosti boli dostatočné označenie subjektov a predmet zmluvy. Iné náležitosti sa považujú za fakultatívne a preto v dôsledku ich absencie nie je možné zmluvu označiť za bezúročnú a bez poplatkov. Zmluvu o úvere nie je možné považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Zákon účinný v čase uzatvorenia zmluvy nestanovil maximálne možnú prípustnú výšku odplaty.

5. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

7. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

8. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

9. Z obsahu spisu vyplýva, že dňa 19.03.2013 bola medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom uzatvorená Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej len „Zmluva o úvere“), na základe ktorej poskytol žalobca žalovanému úver vo výške 500 Eur. V zmluve bolo tiež uvedené, že dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 484 Eur, teda celkovo mal zaplatiť čiastku 984 Eur v 1 splátke. Z obsahu žaloby však vyplýva, že strany sporu sa dohodli, že poskytnutý úver (navýšený o príslušný poplatok) mal dlžník vrátiť v 12 mesačných splátkach po 82 Eur. V Zmluve o úvere bol tiež uvedené RPMN vo výške 96,80 %.

10. Podľa ustanovenia § 52 odsek 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa odseku 2, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa odseku 3, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa odseku 4, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

11. Podľa ustanovenia § 54 odsek 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa odseku 2, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

12. Podľa ustanovenia § 7 odsek 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Povinnosť podľa prvej vety sa považuje za splnenú, ak je splatenie spotrebiteľského úveru v celom rozsahu zabezpečené peňažnými prostriedkami alebo cennými papiermi; tým nie je dotknuté ustanovenie § 17 ods. 3.

Podľa odseku 2, spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.

13. Podľa ustanovenia § 9 odsek 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

- c) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť,
- f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,
- k) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

Podľa odseku 6, spotrebiteľ sa nemôže vzdať práv, ktoré mu vyplývajú z tohto zákona.

14. Podľa ustanovenia § 11 odsek 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

- b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y),
- d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa.

Podľa odseku 2, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje najmä posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa a účelové použitie údajov o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa na vytvorenie zdania väčšej schopnosti spotrebiteľa splácať úver, ako tomu v skutočnosti je.

15. Vo veci sa nie je možné stotožniť s tvrdením žalobcu, podľa ktorého uzatvorená Zmluva o úvere nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravoval Občiansky zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy v ustanovení § 52. Podľa tohto ustanovenia

spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Obdobným spôsobom bola osoba spotrebiteľa definovaná v Zákone o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere.

16. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalobcom túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou Zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné obchodné podmienky úveru, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Žalobca má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu konania nebolo žalobcom preukázané, aby úver poskytol žalovanému za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti tohto účastníka. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybností dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti.

17. Odvolací súd nepopiera tvrdenia žalobcu, že Zmluva o úvere je absolútnym obchodom a že sa na úver vzťahuje tretia časť Obchodného zákonníka, bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkového vzťahu. Predmetná vec sa však týka spotrebiteľského úveru, ktorý je regulovaný osobitnou právnou úpravou.

18. Novela Občianskeho zákonníka účinná od 01.04.2015 doplnila ustanovenie § 52 odsek 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.05.2015 vo veci 8MCdo/13/2014, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora namietajúceho, že premičanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného nie Občianskeho zákonníka.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené preto podľa názoru odvolacieho súdu Zmluva o úvere musela obsahovať obligatórne náležitosti upravené Zákomom o spotrebiteľských úveroch. Nestačilo teda, aby v Zmluve o úvere boli dostatočne označené subjekty a predmet zmluvy tak, ako to uvádza odvolateľ.

20. Dôvodom vedúcim k prijatiu záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti Zmluvy o úvere bolo nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcich z ustanovenia § 9 odsek 2 písm. c/, f/, j/ a k/ Zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Ani jedna z týchto obligatórnych náležitostí v Zmluve o úvere uvedená nie je. Za takejto situácie sa musel poskytnutý úver v súlade s ustanovením § 11 odsek 1 písm. b/ Zákona o spotrebiteľských úveroch považovať za bezúročný a bez poplatkov.

21. Ako ďalší dôvod na prijatie záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti Zmluvy o úvere, videl prvoinštančný súd v hrubom porušení povinnosti uvedenej v ustanovení § 7 odsek 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch. Žalobca napriek výslovným výzvam súdu prvej inštancie nepreukázal, aby pred poskytnutím úveru posudzoval bonitu klienta aj vzhľadom na údaje o sociálno-ekonomickej situácii spotrebiteľa. Preto treba prisvedčiť súdu prvej inštancie v tom smere, že dôsledkom zanedbania tejto povinnosti dodávateľa sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

22. Nakoľko z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný žalobcovi uhradil sumu 514,91 Eur, hoci vzhľadom na bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru mal žalobcovi uhradil len sumu 500 Eur (plus úroky z omeškania celkovo vo výške 7,55 Eur), súd prvej inštancie rozhodol správne, pokiaľ žalobu zamietol.

23. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalobcu za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd v zmysle ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok potvrdzuje ako vecne správny.

24. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 C.s.p. v spojení s § 255 odsek 1 C.s.p. tak, že žalovanému, ktorý by mal mať s poukazom na úspech v odvolacom konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ich náhradu nepriznal, pretože mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).